

12.00.05 / О.Г. Серета. – Харків, 2004. – 210 с.

6. *Цивільний кодекс* України від 16 січня 2003 р. // *Голос України* від 12.03.2003. – № 45.

7. *Шишкин А.Ф.* О личном достоинстве и чести советского человека // *Вопросы филологии*. – 1962. – № 4. – С. 111–120.

В.Л. ПІДПАЛИЙ,
кандидат юридичних наук (Міжрегіональна академія
управління персоналом)

ВИПАДОК З ПРАКТИКИ

У моїй адвокатській практиці була лише одна кримінальна справа за статтею 172 кримінального Кодексу України «Грубе порушення законодавства про працю», але з точки зору матеріального й процесуального права, здійснення захисту було важким і, на мою думку, досить повчальним.

Прокурором області була винесена Постанова про порушення кримінальної справи за ч. 2 ст. 172 УК України проти підприємця, який був одночасно і місцевим депутатом. Приводом для порушення справи були дві заяви про грошове нерозрахування в повному обсязі за виконані роботи працівниць, які працювали у підприємця в торговельному павільйоні. Підставами для порушення кримінальної справи були матеріали прокурорської перевірки, під час проведення якої було встановлено понад десять порушень законодавства про працю, серед яких були неоформлення трудових книжок, відсутність проведення медогляду, відсутність інструктажу із техніки безпеки праці, порушення санітарно-епідеміологічних правил, запровадження продовженого робочого дня та інші. Було також встановлено звільнення однієї з працівниць, яка мала дитину віком до чотирнадцяти років.

Вивчаючи обставини справи, я звернув увагу на те, що сама стаття кримінального кодексу, встановлююча кримінальну відповідальність за грубе порушення законодавства про працю, носить бланкетний характер, тобто відноситься до чинного законодавства України, ч. 1 ст. 43 Конституції України, про право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Громадяни мають право на працевлаштування і вибір місця роботи шляхом звернення до підприємства, установи, організації,

індивідуального селянського (фермерського) господарства і до іншого роботодавця.

Саме поняття «угода про працю» є більш широким за змістом і сутністю, ніж поняття «трудова угода», бо, крім передбачених трудових договорів, до угод про працю можуть належати і цивільно-правові договори і угоди про виконання різних робіт як в письмовій, так і усній формі. Особливо характерно такі відносини проявляються в сезонній роботі, на ринках, у сфері обслуговування тощо. Тобто постало питання: між підприємцем і громадянками були трудові відносини чи цивільно-правові відносини?

Цікавим виявилось питання: а що саме вважати грубим порушенням законодавства про працю?

Після ретельного аналізу й консультацій із фахівцями в галузі трудового й цивільного права був зроблений висновок, що інкриміновані підприємцю дії підпадають під цивільно-правові відносини, а в статті кримінального кодексу йдеться про грубе порушення законодавства про працю. Також встановлені перевіркою порушення законодавства про працю, як з'ясувалося, тягнуть за собою лише адміністративну відповідальність.

У подальшому, при спілкуванні зі слідчими й прокурором, я зрозумів, що мої аргументи їх не переконали, а заявлені клопотання про закриття кримінальної справи не були задоволені. Позиція обвинувачення полягала в тому, що повинно бути рішення суду по суті справи.

Довелося іти процесуальним шляхом, використовуючи право оскарження постанови про порушення кримінальної справи в суді. При здійсненні оскарження виникла досить цікава правова колізія. Скарга підзахисного не була задоволена, і суд прийняв два рішення: одним – залишив скаргу без руху,

іншим залишив скаргу без задоволення. Залишаючи скаргу без задоволення, суд в якості підстави визначив, що слідчий, в порядку ст. 218 КПК України, оголосив обвинуваченому про закінчення слідства і пред'явлення йому матеріалів справи, тобто досудове слідство закінчено.

Між тим, відповідно до статті 212 КПК, досудове слідство закінчується складанням обвинувального висновку в порядку, передбаченому ст.ст. 217–224 КПК, і на підставі цього було подано апеляційну скаргу на рішення суду про залишення скарги на постанову прокурора про порушення кримінальної справи.

Одночасно адвокатом була подана скарга на постанову про порушення кримінальної справи, але з інших підстав.

При розгляді в суді скарги адвоката, суд установив, що заяви громадянок відносно підприємця не відповідають вимогам статті

95 КПК, бо не містять ніяких відомостей про злочин, а в матеріалах дослідчої перевірки немає достатніх даних, які вказують на наявність ознак злочину. Зазначене, дало підставу суду прийняти рішення про скасування постанови про порушення кримінальної справи і закриття кримінальної справи.

Слід відзначити, що суттєве значення при судовому розгляді мало використання спеціальних знань фахівців у галузі трудового й цивільного права й висновки фахівців у галузі охорони праці.

У проекті нового кримінально-процесуального кодексу України передбачається виключення процедури оскарження постанови про порушення кримінальної справи і змінюється сам порядок кримінального переслідування. Між тим, як вбачається з наведеного приклада, процедура забезпечення гарантій прав і свобод учасників процесу необхідна і потребує вдосконалення.

Н.В. ДАРАГАНОВА,
кандидат юридичних наук, доцент,
(ВНЗ «Національна академія управління»)

ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОГО СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ

Постановка проблеми. Традиційно, в Україні вирішення індивідуальних трудових спорів здійснюється в комісії із трудових спорів (КТС) або в судовому порядку. Однак здійснення правової реформи в країні ставить на сьогодні на порядок денний актуальним залучення й нових процедур для вирішення трудових спорів. Враховуючи світовий досвід вирішення спорів шляхом проведення процедури медіації, вважаємо за доцільне розглянути основні питання, пов'язані з запровадженням в Україні процедури медіації при вирішенні індивідуальних трудових спорів, що і є метою цієї доповіді.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання медіації досі є малодослідженим вченими-юристами, зокрема й українськими науковцями. Мають місце окремі публіцистичні статті, зокрема, Т.М. Худякової, І. Терещенко та ін. та поодинокі дослідження, в яких науковці опосередковано торкаються цієї проблеми, наприклад, праці О.П. Євсєєва [1] та О.В. Федькович [2].

Основні результати дослідження. Традиційно медіацію зараховують до способів альтернативного вирішення спорів (прямий переклад з англійської мови – «Alternative Dispute Resolution» – «альтернативне вирі-